

Sanasto

Sanasto sisältää kaikki keskeisimmät vahinko- ja henkivakuutuksissa sekä Sampo-konsernin tilinpäätöksessä käytetyt termit. Osassa termejä on kaksi selitystä, koska termien merkitys voi vaihdella vahinko- ja henkivakuutustoiminnassa.

A

Arvostuserot

Sijoitusomaisuuden käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen välinen erotus.

Asiakashyvyitys

Laskuperustekorkoiisiin vakuutuksiin hyvitetään laskuperustekorona lisäksi mahdollinen lisäetu kohtuusperiaatteen mukaisesti (Henkivakuutusterminologiaa). Ks. kohtuusperiaate.

D

Diskonttauskorko

Henkivakuutussopimusten tulevat menot ja tulot muutetaan nykyrahaksi diskonttauskoron avulla, ja näin ollen muodostetaan vakuutussopimuksista yhtiölle aiheutuva vastuu.

E

Edunsaaja

Vakuutuksenottajan nimeämä vakuutuskorvauksen saaja.

Efektiivinen osinkotuotto

Efektiivinen osinkotuotto kuvaa osingon suhdetta tilivuoden päätöskurssiin. Tarkastelemalla efektiivistä osinkotuottoa ja osakkeiden arvon kehitystä saadaan selville yhtiöön tehdyn osakesijoituksen suora rahallinen tuotto.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{osakekohtainen osinko}}{\text{osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi}} \cdot 100 \%$$

Eläkevakuutus

Vakuutus eläketurvaksi.

Ensivakuutus

Yhtiön solmima vakuutussopimus muiden kuin jälleenvakuuttajien kanssa. Sopimus, jossa vakuutusyhtiö on välittömässä vastuussa vakuutuksenottajilleen.

Eräpäivään asti pidettävät varat

Rahoitusvarat, jotka erääntyvät määrättyinä päivinä ja jotka yhtiöllä on vakaa aikomus ja kyky pitää eräpäivään asti (henkivakuutustoiminta).

Etuusperusteinen järjestelmä

Henkivakuutus, jossa vakuutusmaksut määräytyvät sovittuun etuuden mukaisesti (esim. ansiotaso).

H

Hankintakulut

Liikekuluihin sisältyvät vakuutus- ja sijoitussopimusten hankinnan kulut (ensivakuutuksen palkkiot, maksetut jälleenvakuutuslaskut ja muut vakuutuksen hankintaan liittyvät kulut). Keskeinen henkivakuutustermi.

Henkivakuutus

Vakuutus, joka yleensä koostuu kahdesta eri osasta 1) säästöä kerryttävä osa (elämänvaraturva) ja 2) riskihenkivakuutusosa (kuolemanvaraturva). Näiden lisäksi vakuutukseen voi sisältyä myös muita lisäturvia esim. pysyvän työkyvyttömyyden turva, väliaikaisen työkyvyttömyyden turva, turva sairauskuluihin jne.

Henkivakuutusriski

Henkivakuutusyhtiön riski siitä, että vakuutusten hinnoittelu tai vastuuvelan määrä on riittämätön.

Hinta/voitto-suhde(P/E-luku)

P/E-luku kertoo, miten korkea yhtiön osakekurssi on suhteessa yhtiön tulokseen. Korkea P/E-luku viestii yleensä markkinoiden kasvuodotuksista.

Laskentakaava:

osakkeen antioikaistu tilikauden viimeinen kaupantekokurssi

osakekohtainen tulos

J

Jatkuvamaksuinen

Jatkuvamaksuisessa vakuutuksessa maksetaan useita säännöllisiä vakuutusmaksuja.

Jälleenvakuuttajan osuus

Jälleenvakuuttajan vastuulla on se osa ensivakuuttajan vastuuvelasta ja korvauksista, mitä vastaan ensivakuuttaja on ostanut jälleenvakuutusturvan jälleenvakuuttajalta.

Jälleenvakuutus

Vakuutusyhtiö ei pidä kaikkia vakuutusriskejä itsellään, vaan ostaa osalle riskeistä vakuutusturvan toiselta vakuutusyhtiöltä.

K

Kapitalisaatiosopimus

Henkivakuutustoiminnassa yleinen vakuutussopimus, jossa ei ole vakuutettavaa riskiä, vaan vakuutus koostuu pelkästään vakuutussäästöistä.

Kertamaksuinen

Vakuutus, jonka maksu suoritetaan yhdessä erässä.

Kertymäarvo

Henkivakuutusyhtiön arvo, jossa huomioidaan vakuutusten tuottama ylijäämä vakuutusten koko elinkaaren ajalta (vakuutuskannan arvo) ja yhtiön oma varallisuus (substanssiarvo).

Keskittymäriski

Jos yhtiön yksittäinen riski muodostaa huomattavan osan vastaavanlaisten riskien yhteismäärästä, on yhtiöllä normaalia suurempi riski tästä yksittäisestä kohteesta.

Kiinteistöriski

Riski kiinteistöjen markkina-arvojen heilahtelusta.

Kohtuusperiaate

Henkivakuutusyhtiö jakaa kohtuusperiaatetulkintansa mukaisen määrän vakuutusten mahdollisesti tuottamasta ylijäämästä vakuutuksenottajille, jos tästä on sovittu vakuutuksenottajan kanssa ja jos yhtiön vakavaraisuus ei vaarannu. Ylijäämän jaossa huomioidaan ylijäämän synty erityyppisten vakuutuslajien ja eri laskuperustekorkokantojen välillä.

Kokonaispääoman tuotto (RoA)

Kokonaispääoman tuotto (RoA), kertoo paljonko yhtiö tuottaa korkoa omistajien siihen sijoittamalle kokonaispääomalle, johon lasketaan sekä yhtiön oma pääoma että velat. Voi vaihdella huomattavasti toimialan ja sidoksissa olevien varojen määrän mukaan. Näin ollen eri toimialoja edustavien yhtiöiden kokonaispääomien tuoton vertailu ei ole välttämättä ole tarkoituksenmukaista.

Laskentakaava:

$$\text{liikevoitto} + \text{korkokulut ja muut rahoituskulut} + \text{vastuavelan perustekorko} \\ \pm \text{käyvän arvon rahaston muutos} \pm \text{sijoitusten arvostuserojen muutos}$$

$$\frac{\text{Laskentakaava}}{\text{Laskentakaava}} \cdot 100 \% \\ + \text{taseen loppusumma} - \text{sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuovelka} \pm \text{sijoitusten arvostuserot (keskiarvo)}$$

Konsernin vakavaraisuussuhde

Konsernin vakavaraisuussuhde kertoo, kuinka paljon yhtiöllä on omia varoja suhteessa viranomaisten vaatimaan vähimmäismäärään. Valvontaviranomaiset määrittelevät, mitkä erät sisällytetään yhtiön omiin varoihin. Omien varojen vähimmäismäärä on viranomaisten näkemys siitä, miten paljon pääomaa tarvitaan konsernin eri liiketoimintojen ottamien riskien kattamiseen.

Korkoliikkeen tulos

Sijoitustoiminnan nettotuotot vähennettynä vakuutuksiin maksetuilla laskuperustekoroilla ja mahdollisilla asiakashyvityksillä (henkivakuutustoiminnan keskeisiä tunnuslukuja).

Korkoriski

Korkotason muuttuessa sekä varojen että vastuiden markkinaehtoiset arvot muuttuvat. Korkotuottoisiin henkivakuutuksiin on luvattu laskuperustekorko, joka yhtiön tulee saada omasta sijoitustoiminnastaan.

Korkosijoitukset

Kiinteää tai vaihtuvaa korkoa tuottavat sijoitukset.

Korkotuottoinen sopimus

Henkivakuutustoiminnassa yleinen vakuutussopimus, jossa vakuutussäästölle hyvitetään laskuperustekorko ja mahdollinen asiakashyvitys.

Korvaus

Vakuutustapahtuman seurauksena vakuutussopimuksessa nimitetyille edunsaajille maksettava etuus.

Korvauskulut

Maksettujen korvausten ja korvausvastuun muutoksen summa. Sisältää kaikki tilivuoden aikana tapahtuneet vahingot riippumatta siitä, onko niitä korvattu saman tilivuoden aikana vai ei.

Korvausvastuu

Korvausvastuu vastaa sattuneiden vakuutustapahtumien johdosta suoritettavia, vielä maksamatta olevia korvauksia, korvaustoiminnasta aiheutuvia kuluja ja lakisääteisiä varauksia (henkivakuutustoiminnassa käytetty määrittely).

Kuolevuusriski

Niissä vakuutuksissa, joissa mahdollinen kuolintapauskorvaus ylittää vakuutussäästöjen määrän, on henkivakuutusyhtiöllä riski vakuutetun kuolemasta. Jos vakuutettuja kuolee enemmän kuin vakuutusten hinnoittelussa on huomioitu, tekee yhtiö tappiota.

Kuormitustulo

Henkivakuutuksista peritään kuluja eli kuormituksia, joilla tulee kattaa vakuutusyhtiön liikekulut. Kuormitusten yhteismäärä on kuormitustulo.

Kustannusliikkeen tulos

Henkivakuutuksista perityt kulut eli kuormitukset vähennettynä yhtiön liikekuluilla.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavaksi määritetyt rahoitusvarat

Rahoitusvarat, jotka luokitellaan kaupankäyntitarkoituksessa pidettäväksi tai jotka henkivakuutusyhtiö luokittelee alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattaviksi.

Käyvän arvon rahasto

Omaan pääomaan sisältyvä myytävissä olevien rahoitusvarojen arvostusero ja arvonmuutos verovaikutus huomioon ottaen.

Käyvän arvon rahaston muutos

Vahinkovakuutustoiminnassa käyvän arvon rahaston muutos sisältää sijoitusten realisoitumattomat voitot tai tappiot (arvon muutokset). Arvojen muutokset kirjataan tulokseen, kun sijoitukset realisoidaan eli myydään. Henkivakuutustoiminnassa käyvän arvon rahaston muutos on tärkeä mittari analysoitaessa henkivakuutustoiminnan tuloksellisuutta. Se sisältää realisoitumattomat myyntivoitot ja -tappiot eli käyvän arvon muutokset "myytävissä oleviksi" luokiteltujen sijoitusten osalta. Voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan vasta, kun ne realisoituvat, eli kun sijoitukset myydään tai ne erääntyvät.

L

Laskuperustekorko

Henkivakuutusyhtiön asiakkaalle luvattu kiinteä korko, joka maksetaan korkotuottoisiin vakuutuksiin.

Laskuperustekorollinen sopimus

Henkivakuutussopimus, jossa vakuutussäästölle hyvitetään laskuperustekorko ja mahdollinen asiakashyvitys.

Liikekulusuhde

Vakuutusliikkeen liikekulut suhteessa vakuutusmaksutuottoihin prosentteina.

Laskentakaava:

henkilöstökulut + liiketoiminnan muut kulut - korvausten käsittelykulut
vakuutusmaksutuotot • 100 %

Liikekulut

Liikekuluihin sisältyvät vakuutusten hankinnan, hoidon, hallinnon ja sijoitusten hoitokulut sekä saadut jälleenvakuutuspalkkiot.

Liikekustannussuhde

Henkivakuutusyhtiön liikekulut jaettuna vakuutuksista perityillä kuormitustulolla. Liikekustannussuhde mittaa henkivakuutusliiketoiminnan tehokkuutta.

Luottoriski

Riski siitä, että velallinen jättää maksamatta korot tai pääoman ja/tai lainasopimuksen markkina-arvossa tapahtuu muutoksia.

M

Maksetut korvaukset

Edunsaajille maksettujen korvausten määrä.

Maksuperusteinen järjestelmä

Vakuutus, jossa etuudet määräytyvät vakuutusmaksujen perusteella (henkivakuutusterminologiaa). Vrt. etuusperäinen järjestelmä.

Maksutulo

Vakuutuksenottajien maksamat vakuutusmaksut.

Markkinaehtoinen vastuovelka

Vastuovelka, joka on laskettu markkinaehtoisella tavalla. Vakuutusyhtiöiden vastuovelalla ei käydä aktiivisesti kauppaa, joten markkinaehtoinen vastuovelka arvioidaan käyttäen finanssimarkkinoilla yleisesti hyväksytyjä hinnoitteluperiaatteita (henkivakuutustermi).

Markkinariski

Riski siitä, että varojen tai velkojen markkina-arvo muuttuu.

Menevä jälleenvakuutus

Jälleenvakuuttajalle siirretty osuus vakuutusliikkeestä.

Myytävissä olevat varat

Rahoitusvarat, jotka on luokiteltu myytävissä oleviksi tai joita ei ole luokiteltu lainoiksi ja muiksi saataviksi, eräpäivään asti pidettäväksi eikä käypään arvoon tulospäätöksellisesti kirjattaviksi (henkivakuutustoiminnan määritelmä).

O

Omalla vastuulla oleva maksutulo

Maksutulo vähennettynä jälleenvakuuttajan osuudella.

Oman pääoman tuotto (RoE)

Oman pääoman tuottosuhte kertoo, kuinka paljon tuottoa yhtiö kykenee tuottamaan omistajien siihen sijoittamille varoille (yksinkertaistettu laskentakaava: tulos verojen jälkeen/keskimääräinen oma pääoma vuoden aikana). Mitä

enemmän velkoja yhtiöllä on suhteessa omaan pääomaan, sitä herkempi RoE on tuottotason muutoksille. Oman pääoman tuottoprosentin avulla voidaan vertailla saman toimialan yritysten kannattavuutta.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{voitto ennen veroja} \pm \text{käyvän arvon rahaston muutos} \pm \text{sijoitusten arvostuserojen muutos} - \text{verot} \\ (\text{ml. laskennallisen verovelan muutos sijoitusten arvostuseroista})}{\text{+ oma pääoma} \pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen (keskiarvo)}} \cdot 100 \%$$

Omapidätys

Suurin riskikohtainen vakuutus- tai korvausmäärä, jonka vakuutuksenantaja pitää omalla vastuullaan, ilman jälleenvakuutusta (vahinkovakuutusterminologiaa).

Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste kertoo, miten suuri yhtiön omien varojen osuus on sen kaikista varoista.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{+ oma pääoma} \pm \text{sijoitusten arvostuserot laskennallisen verovelan vähentämisen jälkeen}}{\text{+ taseen loppusumma} \pm \text{sijoitusten arvostuserot}} \cdot 100 \%$$

Omavastuu

Se osa vakuutus tapahtuman kustannuksesta, jota vakuutusyhtiö ei korvaa vaan jonka vakuutuksenottaja joutuu itse kustantamaan.

Operatiivinen riski

Riski siitä, että yhtiö tekee tappiota puutteellisten tai virheellisten prosessien vuoksi tai ulkoisten tapahtumien seurauksena (henkivakuutusterminologiaa).

Osakekohtainen oma pääoma

Osakekohtainen oma pääoma kertoo kuhunkin osakkeeseen kohdistuvan pääoman määrän.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{emoyhtiön omistajien osuus omasta pääomasta}}{\text{osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä}}$$

Osakekohtainen substanssi

Samanlainen mittari kuin osakekohtainen oma pääoma. Osakekohtaista substanssia laskettaessa kaikki yhtiön sijoitukset kuitenkin arvostetaan markkinahintaan. Jos osakekohtainen substanssi on suurempi kuin osakkeen hinta, se tarkoittaa, että markkinat eivät usko yhtiön kykyyn tuottaa sijoituksilleen voittoa. Jos osakekohtainen substanssi on osakkeen hintaa alhaisempi, markkinat uskovat yhtiön kykyyn tuottaa jatkossa tuottoa sijoituksilleen ja tämä näkyy myös osakkeen hinnassa.

Laskentakaava:

emoyhtiön omistajien osuus omasta pääomasta ± sijoituskiinteistöjen ja eräpäivään asti pidettävien sijoitusten arvostuserot ± laskennallinen verovelka sijoitusten arvostuseroista

osakkeiden antioikaistu lukumäärä tilinpäätöspäivänä

Osakekohtainen tulos (EPS)

EPS kertoo, miten suuri osa yhtiön voitosta kohdistuu kuhunkin yhtiön liikkeeseen lasketuista kantaosakkeista. Osakekohtainen tulos mittaa siten yhtiön kannattavuutta. Erityisen hyödyllistä on vertailla yhtiön osakekohtaisia tuloslukuja ja niiden kehitystä useamana peräkkäisenä vuonna. Jos osakkeiden kokonaismäärä muuttuu tilivuosittain (esimerkiksi osakkeiden splittauksen vuoksi), muutos on otettava huomioon osakekohtaisia tuloslukuja verrattaessa.

Laskentakaava:

tilikauden voitto

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakekohtainen tulos mukaan lukien käyvän arvon rahaston muutos

Kertoo, mikä olisi osakekohtainen tulos, jos yhtiön myytävissä olevien sijoitusten markkina-arvon muutokset kirjattaisiin tuloslaskelmaan.

Laskentakaava:

tilikauden voitto ± käyvän arvon rahaston muutos

osakkeiden antioikaistu keskimääräinen lukumäärä

Osakeriski

Riski osakkeiden markkina-arvojen heilahtelusta.

Osinko tuloksesta

Osinko tuloksesta kertoo, miten suuri osa yhtiön tuloksesta jaetaan sen omistajille osinkona. Näin saadaan kuva siitä, miten suuri osa yhtiön tuloksesta jaetaan suoraan osakkeenomistajille ja miten suuri osa sijoitetaan tulevaan toimintaan sekä yhtiön kannattavuuteen.

Laskentakaava:

osakekohtainen osinko
_____ • 100 %
osakekohtainen tulos

P

Pitkäikäisyysriski

Niissä henkivakuutuksissa, joissa mahdollinen kuolintapauskorvaus alittaa vakuutussäästöjen määrän, on henkivakuutusyhtiöllä riski vakuutetun elämisestä. Jos vakuutetut elävät vanhemmiksi kuin vakuutusten hinnoittelussa on huomioitu, tekee yhtiö tappiota.

R

Riskihenkivakuutus

Vakuutus vakuutetun kuoleman varalta.

Riskiliikkeen tulos

Yhtiön perimä riskimaksutulo vähennettynä edunsaajille maksetuilla/maksettavilla riskikorvauksilla (henkivakuutusterminologiaa).

Riskisuhde

Korvauskulut pois lukien vahinkovakuutuksista maksettujen korvausten hoitokulut suhteessa vakuutusmaksutuottoihin prosentteina. Riskisuhde osoittaa, miten hyvin yhtiö on onnistunut vakuutusriskin hinnoittelussa. Mitä alempi yhtiön riskisuhde on, sitä parempi.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{korvauskulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \cdot 100 \%$$

Riskivakuutuksen maksutulo

Maksutulo henkivakuutussopimuksista, joihin sisältyy pelkkä riskivakuutus eikä vakuutussäästöä.

Riskivakuutus

Vakuutus, joka antaa turvan vakuutetulle eri riskejä vastaan (esim. kuolintapaus, pysyvä työkyvyttömyys, sairastuminen, tapaturma jne.).

Run off -tulos

Voitto tai tappio, joka syntyy kun aikaisempina vuosina sattuneet vahingot on joko korvattu lopullisesti tai arvioitu uudelleen (vahinkovakuutusterminologiaa).

Ryhmäeläke

Eläkevakuutus, jossa vakuutuksenottajana on yritys ja vakuutettuina on nimetty ryhmä yrityksen työntekijöitä.

S

Sairauskuluvakuutus

Vakuutus sairaudesta aiheutuvia kulujen varalta.

Sedentti

Ensivakuutusyhtiö, joka siirtää jälleenvakuutuksella osan ensivakuutusriskeistään jälleenvakuutusyhtiöön.

Siirtovastuun täydennys

Vakuutusmaksuvastuun täydennyserä, jolla esim. vahinkovakuutustoiminnassa katetaan odotettavissa olevia korvaus- ja liikekuluja niistä vakuutussopimuksista, jotka ovat voimassa tilinpäätöspäivänä, niiden vakuutuskauden päättymiseen saakka.

Sijoitukset

Pääomasijoitusluontoiset varat. Sijoituksiksi lasketaan kiinteistöt ja arvopaperit sekä kaikki sijoitukset konserni- ja osakkuusyhtiöihin.

Sijoitusomaisuuden tuotto

Yhtiön sijoitusvarallisuudesta saatujen tuottojen määrä tai määrä sijoitusvarallisuudesta.

Sijoitusomaisuus

Yhtiön sijoitettava varallisuus. Yhtiö sijoittaa vastuuvelan katteena olevat varat ja oman pääomansa esimerkiksi osakkeisiin, joukkovelkakirjoihin ja kiinteistöihin.

Sijoitussidonnainen vakuutus

Henkivakuutus, jossa vakuutussäästön kehitys on sidottu jonkin ulkoisen instrumentin, yleensä sijoitusrahaston, arvoon. Vakuutuksenottaja kantaa riskin näiden instrumenttien arvonmuutoksista.

Sijoitussidonnaisiin vakuutuksiin liittyvä vastuuvetäjä

Sijoitussidonnaisista vakuutuksista yhtiölle aiheutuvan vastuun määrä (henkivakuutusterminologiaa).

Sijoitussopimus

IFRS-luokittelu henkivakuutussopimuksesta, joka ei sisällä riskiturvaa (esim. kapitalisaatiosopimus).

Sijoitusten kokonaistuottoprosentti

Sijoitusten suoran tuoton sekä realisoitujen ja realisoitumattomien arvonmuutosten summa prosentteina sijoitusten käyvästä arvosta. Sijoitusten, joilla käydään aktiivisesti kauppaa, tuotto on laskettu päiväpainotetulla laskentamenetelmällä. Kiinteistö- ja muut sijoitukset on laskettu kuukausipainotetulla laskentamenetelmällä. Vahinkovakuutusyhtiö Ifissä tämä tuotto on laskettu samojen periaatteiden mukaisesti, joilla If sisäisesti arvioi sijoitustoimintaansa.

Sijoitusten suora tuotto

Kiinteistösijoitusten suorat tuotot ja kulut, osingot ja vastaavat tuotot osakkeista ja osuuksista sekä korkotuotot.

Sijoitustoiminnan nettotuotot

Sijoitusomaisuuden tuotto vähennettynä sijoitusvarallisuudesta aiheutuneilla kuluilla.

Solvenssi I

Nykyisin voimassa oleva vakuutusyhtiöiden EU-tasoinen vakavaraisuuskehikko.

Solvenssi II

Vakuutusyhtiöiden EU-tasoinen vakavaraisuuskehikko, joka korvaa tulevaisuudessa vakavaraisuuskehikko Solvenssi I:n.

T

Takaisinosto

Asiakas irtisanoo ennen eräpäivää vakuutuksen, jossa on vakuutussäästöä ja yhtiö maksaa asiakkaalle vakuutuksen takaisinostoarvon. Ks. Takaisinostoarvo.

Takaisinostoarvo

Vakuutukselle laskettava arvo, joka saadaan vähentämällä vakuutussäästöistä sakko siitä, että asiakas irtisanoo vakuutussopimuksen ennen eräpäivää.

Taloudellinen pääoma

Sampo-konsernin arvioima pääoman tarve mitattavien riskien osalta.

Tasointuvastuu

Puskuri riskiliikkeen tuloksen heilahteluja vastaan.

Toimintakulusuhde

Vakuutustoiminnan liikekulujen ja esim. vahinkovakuutuskorvausten hoitokulujen suhde vakuutusmaksutuottoihin prosentteina.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{henkilöstökulut + muut liiketoiminnan kulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \cdot 100 \%$$

Toimintakulut

Liikekulujen ja vakuutuskorvausten hoitokulujen summa (vahinkovakuutustermi).

Toimintapääoma

Viranomaissäännösten mukaan laskettu luku, joka kuvaa vakuutusyhtiöiden varojen ja vastuiden erotusta.

Laskentakaava:

- + oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen
- ± sijoitusten arvostuserot
- aineettomat hyödykkeet
- + pääomalainat
- ± lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot

Toimintapääoma-aste

Yhtiön toimintapääoman ja viranomaisten vaatiman toimintapääoman vähimmäismäärän suhde.

Toimintapääoman vähimmäismäärä

Viranomaissäännösten mukaan laskettu toimintapääoman vähimmäismäärä, jonka yhtiön toimintapääoman tulee ylittää (henkivakuutustoiminnan keskeisiä termejä).

Tuleva jälleenvakuutus

Yhtiön itse vastaanottama jälleenvakuutusliike toiselta vakuutusyhtiöltä.

Tulos käyvin arvoin

Tulos ennen veroja + sijoitusten markkina-arvojen muutos ennen laskennallista verovelkaa (termi käytössä mm. henkivakuutustoiminnassa).

U

Underwriting

Vahinkovakuutussopimuksen tekemisen yhteydessä suoritettava riskin arviointi ja hinnoittelu. Tilinpäätöksen yhteydessä termiä käytetään myös laajemmassa merkityksessä, eli kuvaamaan vakuutusyhtiön sitä toimintaa, joka ei ole sijoitustoimintaa.

V

Vahinkosuhde

Korvauskulujen suhde vahinkovakuutusmaksutuottoihin prosentteina.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{vakuutuskorvaukset} + \text{korvausten käsittelykulut}}{\text{vakuutusmaksutuotot}} \cdot 100 \%$$

Vahinkotiheys

Tietyn ajanjakson kuluessa havaittu, tiettyyn vahinkovakuutuskannan osaan sisältyvien vahinkojen ja vakuutusten kappalemäärien välinen suhde. Ei sisällä suurvahinkoja.

Vahinkovakuutuksen vastuuelka

Vakuutusteknisellä vastuuelkalla tarkoitetaan vakuutussopimukseen liittyviä velkoja eli vakuutustoiminnan odotettavissa olevien korvausten kattamiseksi tehtyjä varauksia. Vakuutustekninen vastuuelka koostuu kahdesta pääerästä: vakuutusmaksuvastuusta ja korvausvastuusta. Vakuutusmaksuvastuuseen sisältyvät velat, jotka liittyvät jo maksettuihin vakuutusmaksuihin, jotka kohdistuvat tuleviin vuosiin. Korvausvastuuseen sisältyvät jo tapahtuneisiin, muttei vielä korvattuihin vahinkoihin liittyvät velat.

Vahinkovakuutus

Yhteisnimitys esine-, vastuu- ja jälleenvakuutuksille. Esinevakuutuksia ovat sellaiset vakuutukset, joilla suojataan yhden tai useamman kohteen (esimerkiksi koti-irtaimiston, auton, veneen, hevosen, tehdasrakennuksen tai tavaravaraston) taloudellinen arvo. Muu vahinkovakuutus käsittää ennen kaikkea etuusvakuutukset (esimerkiksi keskeytys- ja vastuuvakuutukset), jolloin kyse ei ole yhden tai useamman kohteen taloudellisen arvon suojaamisesta, vaan puhtaasti taloudellisen edun suojaamisesta.

Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan vakuutusyhtiöltä vaadittavaa tiettyä varallisuuden määrää, jonka avulla yhtiö selviytyy tulevista vastuistaan.

Vakavaraisuusaste

Yhtiön vakavaraisuuspääoma suhteutettuna vastuuelkaan, josta on poistettu tasoitusvastuu ja 75 % sijoitussidonnaisten vakuutusten vastuuelasta (henkivakuutusterminologiaa).

Vakavaraisuuspääoma

Toimintapääoma lisättyinä tasoitusvastuulla (henkivakuutustoiminnan keskeinen tunnusluku).

Laskentakaava:

$$\begin{aligned} &+ \text{ oma pääoma ehdotetun voitonjaon vähentämisen jälkeen} \\ &\pm \text{ sijoitusten arvostuserot} \\ &- \text{ aineettomat hyödykkeet} \\ &+ \text{ pääomalainat} \\ &\pm \text{ lähitulevaisuudessa todennäköisesti realisoituvat laskennalliset verot} \end{aligned}$$

Vakavaraisuuspääoma vastuuelasta

Vakavaraisuuspääoma voidaan ilmoittaa osuutena vastuuelasta (vakuutussopimukseen liittyvä velka eli odotettavissa oleviin korvauksiin tehty varaus). Henkivakuutustoiminnan keskeinen tunnusluku.

Laskentakaava:

vakavaraisuuspääoma

• 100 %

velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista - jälleenvakuuttajien osuus vakuutusveloista
- 75 % sijoitussidonnaisten vakuutus- ja sijoitussopimusten veloista

Vakuutettu

Henkilö, joka on vakuutettu vakuutussopimuksessa määritellyn tapahtuman varalta.

Vakuutuksellinen varainhoito

Varainhoito, joka tapahtuu vakuutussopimuksen sisällä.

Vakuutuksenottaja

Vakuutussopimuksen ostaja.

Vakuutus- ja sijoitussopimusten velkojen muutos

Vakuutussopimusten ja sijoitussopimusten vastuvelan muutos.

Vakuutusliikkeen tuotto

Vakuutusteknisen tuloksen, josta on vähennetty muut vakuutustekniset tuotot ja kulut, suhde vakuutusmaksutuottoihin prosentteina. Vahinkovakuutustoiminnan termi. Vrt. vakuutustekninen tulos.

Vakuutusmaksutulo

Tilikauden aikana maksettujen ja kauden lopussa saamisiksi kirjattujen vakuutusmaksujen summa. Vakuutusmaksutulo ei esim. vahinkovakuutustoiminnassa ole jaksotettu erä kuten vakuutusmaksutuotot, eli vakuutusmaksuvastuun muutos ei vaikuta vakuutusmaksutuloon (vakuutusmaksutulo, brutto).

Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen

Vakuutusmaksutulo, josta on vähennetty jälleenvakuuttajien osuus (vakuutusmaksutulo, netto).

Vakuutusmaksutuotot

Vahinkovakuutustoiminnassa vakuutusmaksutuotot kattaa tilikauden osuuden vakuutusmaksutulosta, eli vakuutusmaksutuotot on vakuutusmaksutulo oikaistuna vakuutusmaksuvastuun muutoksella.

Vakuutusmaksuvastuu

Se osa yhtiön vastuvelasta, joka vastaa tulevien vakuutusmenojen ja tulevien vakuutusmaksujen erotusta.

Vakuutussopimus

IFRS-luokittelu sopimuksesta, jossa siirtyy merkittävä vakuutusriski vakuutuksenottajalta vakuutuksenantajalle.

Vakuutustekninen tulos

Tulos ennen satunnaisia eriä, rahoituskuluja ja veroja (henkivakuutusyhtiöt) tai tulos ennen sijoitustoiminnan tuottoja (vahinkovakuutusyhtiöt).

Vakuutustekninen tulos ennen sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirtoa

Vahinkovakuutusalan käyttämä vakuutusteknisen laskelman osa, joka muodostuu vakuutusmaksutuotoista, joista on vähennetty korvaus- ja liikekulut.

Vakuutustekninen vastuvelka

Vakuutusmaksuvastuu mukaan lukien siirtovastuun täydennys ja korvausvastuu (vahinkovakuutusterminologiaa).

Vakuutustoimintaan kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto

Tuotto, joka lasketaan esim. vahinkovakuutuksessa keskimääräiselle vakuutustekniselle vastuvelalle, josta on vähennetty vakuutusliikkeeseen sitoutunut pääoma, kuten esimerkiksi vakuutusmaksusaamiset, jälleenvakuutustalletesaamiset ja muut saamiset, ja johon on lisätty puolet vakuutusteknisestä tuloksesta ennen tilikauden kohdistettua korkoa. Kohdistettu sijoitustoiminnan nettotuotto lasketaan riskittömällä korolla.

Valuuttariski

Riski valuuttakurssien muutoksesta.

Vapaakirja

Vakuutus muuttuu vapaakirjaksi, kun on sovittu, ettei vakuutuksenottaja maksa enää vakuutusmaksuja.

Vastuunkantokyky

Tunnusluku, joka vahinkovakuutustoiminnassa osoittaa vakavaraisuuspääoman suhteellisen suuruuden prosentteina. Vastuunkantokyky on vakavaraisuuspääoman suhde vakuutusmaksutuloon jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen ilman portfoliosiirtomaksuja. Vrt. vakavaraisuuspääoma.

Laskentakaava:

$$\frac{\text{toimintapääoma}}{\text{vakuutusmaksutuotot 12 kuukaudelta}} \cdot 100 \%$$

Vastuunsiirto

Vakuutuskannan siirtäminen toisesta vakuutusyhtiöstä/eläkesäätiöstä toiseen vakuutusyhtiöön.

Vastuunvalinta eli riskin valinta

Vakuutuksenantajan vahinkovakuutustoiminnassa tekemä valinta siitä, mitä riskejä otetaan. Vakuutusyhtiölle vastuunvalinnalla on suuri merkitys, muun muassa mahdollisimman tasapainoisen vakuutusliikkeen saavuttamiseksi. Tasapainoisella vakuutusliikkeellä on yleensä myönteinen vaikutus tulokseen.

Vastuuvelan riittävyystesti

IFRS-säännösten mukaan suoritettu testi siitä, että vastuuvelka on riittävän suuri tulevien vakuutustapahtumien kattamiseksi.

Vastuuvelka

Yhtiön myöntämistä vakuutuksista yhtiölle itselleen aiheutuvan vastuun määrä.

Vastuuvelka omalla vastuulla

Vastuuvelan määrä, josta on vähennetty jälleenvakuuttajan osuus.

Velat vakuutus- ja sijoitussopimuksista

Sijoitus- ja vakuutussopimuksista aiheutuvan vastuuvelan määrä.

Voimassa olevan vakuutuskannan/liiketoiminnan arvo

Voimassa olevan henkivakuutustoiminnan vakuutuskannan arvo, jossa huomioidaan vakuutuksiin liittyvät tuotot ja kulut vakuutusten koko elinkaaren ajalta.

Y**Yhdistetty kulusuhde**

Korvaus- ja liikekulujen suhde vakuutusmaksutuottoihin prosentteina (vahinkovakuutustoiminnan keskeisimpiä termejä).

Laskentakaava:

$$\text{yhdistetty kulusuhde} = \text{vahinkosuhde} + \text{liikekulusuhde} = \text{riskisuhde} + \text{toimintakulusuhde}$$

Yksilöllinen eläkevakuutus (laskuperustekorollinen/sijoitussidonnainen)

Eläkevakuutus, jossa vakuutettuna on tietty henkilö.

Yksilöllinen henkivakuutus (laskuperustekorollinen/sijoitussidonnainen)

Henkivakuutus, jossa vakuutettuna on tietty henkilö.

Ylijäämä, voitto

Vakuutuksiin liittyvien tuottojen ja kulujen erotus.